

EIROPAS CENTRĀLĀ BANKA

EUROSISTĒMA

ECB 2013. GADA AUGUSTA "MĒNEŠA BIĻETENS"

IEVADRAKSTS

Pamatojoties uz regulāro tautsaimniecības un monetāro analīzi, Padome 1. augusta sanāksmē nolēma nemainīt galvenās ECB procentu likmes. Saņemtā informācija apstiprinājusi Padomes iepriekšējo novērtējumu. Gaidāms, ka euro zonā vidējā termiņā saglabāsies ierobežots pamatā esošais cenu spiediens. Atbilstoši šādai situācijai monetārā un īpaši kreditēšanas dinamika joprojām ir ierobežota. Euro zonas inflācijas gaidas joprojām stabili atrodas līmenī, kas atbilst Padomes mērķim vidējā termiņā nodrošināt inflācijas līmeni zemāku par 2%, bet tuvu tam. Vienlaikus jaunākie konfidences rādītāji, kas balstīti uz apsekojumu datiem, liecina, ka salīdzinājumā ar iepriekšējo zemo līmeni vērojama neliela turpmāka uzlabošanās, un pagaidām apstiprina ekonomiskās aktivitātes stabilizācijas gaidas. Monetārās politikas nostāja joprojām vērsta uz stimulējošu monetāro nosacījumu saglabāšanu cenu stabilitātes perspektīvai atbilstošā līmenī un stabilu naudas tirgus nosacījumu veicināšanu. Tādējādi tā veicina pakāpenisku ekonomiskās aktivitātes atveseļošanu šā gada atlikušajā daļā un 2014. gadā. Nākotnes perspektīvā monetārās politikas nostāja būs stimulējoša arī turpmāk, cik ilgi vien būs nepieciešams. Padome apstiprina gaidas, ka galvenās ECB procentu likmes saglabāsies pašreizējā vai zemākā līmenī vēl ilgāku laiku. Šādu gaidu pamatā joprojām ir nemainīgā vidējā termiņā kopumā ierobežotā inflācijas perspektīva, ņemot vērā vispārējo vājo tautsaimniecības pieaugumu un ierobežoto monetāro dinamiku. Turpmākajā periodā Padome sekos visai saņemtajai informācijai par ekonomiskajām un monetārajām norisēm un novērtēs jebkuru ietekmi uz cenu stabilitātes perspektīvu.

Runājot par tautsaimniecības analīzi, pēc sešu ceturkšņu ekonomiskās lejupslīdes jaunākie konfidences rādītāji, kas balstīti uz apsekojumu datiem, liecina, ka salīdzinājumā ar iepriekšējo zemo līmeni vērojama neliela turpmāka uzlabošanās, un pagaidām apstiprina ekonomiskās aktivitātes stabilizācijas gaidas. Vienlaikus darba tirgus nosacījumi joprojām nav labvēlīgi. Gada turpmākajos mēnešos un 2014. gadā euro zonas eksporta pieaugumu vajadzētu skart pasaules pieprasījuma pakāpeniskas atveseļošanās labvēlīgajai ietekmei, savukārt iekšzemes pieprasījumu vajadzētu veicināt stimulējošajai monetārās politikas nostājai un nesenojam reālo ienākumu pieaugumam, ko izraisīja kopumā zemāka inflācija. Turklāt situācija finanšu tirgos, kas kopumā uzlabojusies kopš pagājušās vasaras, šķiet, pakāpeniski izpaužas reālajā tautsaimniecībā, un tam būtu jānotiek arī ar fiskālās konsolidācijas progresu. Tomēr ekonomisko aktivitāti arī turpmāk palēninās nepieciešamība veikt vēl neīstenotās nepieciešamās bilanču korekcijas valsts un privātajā sektorā. Kopumā euro zonas ekonomiskajai aktivitātei vajadzētu stabilizēties un pamazām atveseļoties.

Euro zonas tautsaimniecības perspektīvu joprojām apdraud lejupvērsti riski. Pēdējā laikā vērojams pasaules naudas un finanšu tirgu nosacījumu norises un ar tām saistītā nenoteiktība potenciāli var negatīvi ietekmēt ekonomiskos apstākļus. Citi lejupvērsti riski ietver iespēju, ka iekšzemes un pasaules pieprasījums būs vājāks, nekā gaidīts, un ka strukturālo reformu īstenošana euro zonas valstīs būs lēna vai nepietiekama.

Saskaņā ar Eurostat ātro aplēsi euro zonas SPCI gada inflācija 2013. gada jūlijā bija 1.6% – tāda pati kā jūnijā. Pašlaik gaidāms, ka gada inflācija tuvākajos mēnešos īslaicīgi samazināsies, un to galvenokārt noteiks bāzes efekti, kas saistīti ar enerģijas cenu dinamiku pirms 12 mēnešiem. Raugoties atbilstošā vidējā termiņa perspektīvā, gaidāms, ka pamatā esošais cenu spiediens saglabāsies ierobežots, atspoguļojot kopumā vājo kopējo pieprasījumu un pieticīgo atveseļošanās tempu. Vidēja termiņa un ilgtermiņa inflācijas gaidas turpina stingri saglabāties cenu stabilitātei atbilstošā līmenī.

Gaidāms, ka riski, kas apdraud cenu dinamikas perspektīvu, vidējā termiņā kopumā joprojām būs līdzsvaroti. Augšupvērstie riski saistīti ar lielāku administratīvi regulējamo cenu un netiešo nodokļu kāpumu, nekā gaidīts, kā arī ar augstākām preču cenām, bet lejupvērstos riskus nosaka vājāka, nekā gaidīts, ekonomiskā aktivitāte.

Runājot par monetāro analīzi, naudas un īpaši kredītu atlikuma kāpuma pamattempis jūnijā joprojām bija ierobežots. Plašās naudas (M3) gada pieauguma temps jūnijā saruka līdz 2.3% (maijā – 2.9%). Turklāt M1 gada kāpuma temps jūnijā samazinājās līdz 7.5% (maijā – 8.4%). Privātajam sektoram izsniegto aizdevumu atlikuma gada pārmaiņu temps vēl palēninājās. Lai gan mājsaimniecībām izsniegto aizdevumu atlikuma gada pieauguma temps, kas koriģēts atbilstoši aizdevumu pārdošanas un vērtspapīrošanas darījumu ietekmei, jūnijā saglabājās 0.3% līmenī un kopumā nav mainījies kopš gadu mijas, nefinanšu sabiedrībām izsniegto aizdevumu atlikuma gada pārmaiņu temps, kas koriģēts atbilstoši pārdošanas un vērtspapīrošanas darījumu ietekmei, jūnijā bija –2.3% (maijā – –2.1%). Vājā kreditēšanas dinamika galvenokārt turpina atspoguļot pašreizējo ekonomiskās attīstības cikla posmu, palielinātu kredītrisku un notiekošo finanšu un nefinanšu sektora bilanču koriģēšanu. Banku kreditēšanas apsekojuma rezultāti 2013. gada 2. ceturksnī apstiprina, ka aizņēmēju risks un makroekonomiskā nenoteiktība joprojām bija galvenie faktori, kas ierobežoja banku kredītpolitiku. Vienlaikus 2013. gada 2. ceturksnī salīdzinājumā ar 1. ceturksni neto izteiksmē nemainīga kreditēšanas nosacījumu stingrības pakāpe saglabājās nefinanšu sabiedrībām izsniegtajiem aizdevumiem, bet tā samazinājās mājsaimniecībām izsniegtajiem aizdevumiem.

Kopš 2012. gada vasaras panākts būtisks progress, uzlabojot banku finansējuma stāvokli un īpaši stiprinot iekšzemes noguldījumu bāzi vairākās grūtību skartajās valstīs. Lai euro zonas valstīs nodrošinātu atbilstošu monetārās politikas transmisiju uz finansēšanas nosacījumiem, būtiski mazināt euro zonas kredītu tirgu sadrumstalotību un nepieciešamības gadījumā turpināt banku noturības stiprināšanu. Turpmāki izlēmīgi pasākumi banku savienības izveidei palīdzēs sasniegt šo mērķi.

Apkopojot iepriekš sacīto, tautsaimniecības analīzes rezultāti rāda, ka cenu dinamikai vidējā termiņā vajadzētu saglabāties cenu stabilitātei atbilstošā līmenī. Salīdzinājums ar monetārās analīzes sniegtajām norādēm to apstiprina.

Fiskālās politikas jomā, lai panāktu parāda rādītāja samazināšanos, euro zonas valstīm nevajadzētu pārtraukt savus centienus samazināt valdības budžeta deficītu. Būtu jāuzsver izaugsmi veicinošas fiskālās stratēģijas ar vidējā termiņa perspektīvu, kas apvieno sabiedrisko pakalpojumu kvalitātes un efektivitātes uzlabošanu ar nodokļu kropļojošās ietekmes samazināšanu. Lai pastiprinātu šādas stratēģijas kopējo ietekmi, dalībvalstīm jāpaātrina nepieciešamo strukturālo reformu īstenošana, veicinot konkurētspēju, izaugsmi un darbvietu radīšanu. Darba tirgus neelastības novēršana, administratīvā sloga samazināšana un konkurētspējas nostiprināšana preču tirgos īpaši stimulēs mazos un vidējos uzņēmumus. Šie strukturālo reformu pasākumi ir būtiski, lai samazinātu pašreizējo augsto bezdarba, īpaši jauniešu bezdarba, līmeni euro zonā.

Šajā "Mēneša Biļetena" izdevumā iekļauti divi raksti. Pirmajā rakstā analizēta procentu likmju transmisija euro zonā lielas finansiālas sadrumstalotības kontekstā, un sniegti jauni empīriskie pierādījumi par transmisiju četrās lielākajās euro zonas valstīs. Otrajā rakstā skaidrota ECB makro stresa testu sistēma banku maksātspējas novērtēšanai un sniegti piemēri par tās izmantojumu politikas analīzē.